

Antal körer per stift

Stift	Barnkör		Ungdomskör		Vuxenkör		Summa
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
Uppsala stift	103	34%	18	6%	180	60%	301
Linköpings stift	111	34%	22	7%	194	59%	327
Skara stift	105	31%	16	5%	219	64%	340
Strängnäs stift	83	35%	16	7%	141	59%	240
Västerås stift	89	33%	18	7%	162	60%	269
Växjö stift	140	36%	24	6%	222	58%	386
Lunds stift	211	35%	54	9%	343	56%	608
Göteborgs stift	205	36%	47	8%	314	55%	566
Karlstads stift	53	27%	10	5%	131	68%	194
Härnösands stift	84	37%	15	7%	126	56%	225
Luleå stift	89	34%	12	5%	160	61%	261
Visby stift	16	43%	2	5%	19	51%	37
Stockholms stift	189	41%	38	8%	237	51%	464
SKUT	13	24%	4	7%	38	69%	55
Summa	1 491		296		2 486		4 273

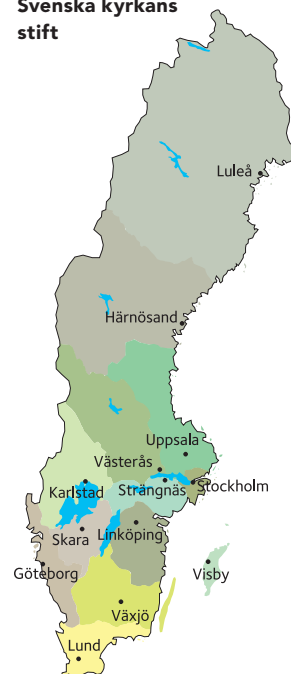
Stiftsfördelning

Fördelningen mellan de olika körkategorierna ser förhållandevis lika ut mellan stiftet. De tre storstadsstiftet har en lite större andel ungdomskörer än de övriga.

I tabellen ovan redovisas fördelningen av barn-, ungdoms- och vuxenkörer i de olika stiftet. Först står antalet körer och bredvid procentsatsen i relation till det totala antalet körer inom respektive stift. Observera att detta enbart handlar om antalet körer. Antalet körsångare finns i nästa kapitel.

Fördelningen av antal körer per stift följer relativt nära fördelningen av folkmängd och kyrkotillhörighet. Ett stift sticker ut: Stockholms stift. Folkmängden inom Stockholms stifts gränser utgjorde sista december 2018, enligt Svenska kyrkans medlemsstatistik, 20 procent av Sveriges hela befolkning och antalet kyrkotillhöriga 17 procent av alla Svenska kyrkans medlemmar. Men köreerna i stiftet utgör enligt enkäten endast 11 procent av alla körer i Svenska kyrkan. Stockholms stift är också det enda stift där mindre än hälften av befolkningen är medlemmar i Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans stift

Körsångarna i Svenska kyrkan är många och olika. De är i alla åldrar, spridda över landet, sjunger olika stämmor. De har mängder av olika skäl till att sjunga just i kyrkans körer. Våra intervjuer visar att det är två skäl som är överlägset vanligast: sången och gemenskapen.

Titeln på denna bok är hämtad från de sista orden i en intervju med en grupp barnkörsångare. Många sångare i alla åldrar ger uttryck för just detta: De älskar att sjunga. Ett närmast klassiskt uttryck är att hur trött man än är före körövningen så är man ändå pigg och glad efteråt.

I enkäten ställdes frågor om körsångarnas ålder, antal pojkar och flickor i barnkörerna och stämfördelning i ungdoms- och vuxenkörerna.

Det finns mängder av andra kvantitativa frågor som skulle kunnat ställas om körsångare, till exempel om utbildning och yrken, religions-tillhörighet, geografisk eller socioekonomisk bakgrund. Men det har vi inte gjort.

Skäl att sjunga i kyrkans kör

Ibland finns den enda kören på orten i Svenska kyrkan. Vänner och familj spelar ofta stor roll för valet av kör, särskilt när det gäller barnen. Att körsångarna sedan fortsätter i kören handlar främst om just sången och gemenskapen.

För en hel del människor är kören enormt viktig. Vi har i intervjuerna fått berättelser om svåra sjukdomar, stor sorg, stress och ensamhet, som alla lindras av sången och gemenskapen i kören. För en del har kören inneburit att de har kommit in i samhället där de bor. Några uttryckte att kören är som en andra familj.

Också körledare vittnade om den sociala betydelsen. Den är lika viktig som den musikaliska, så många, ibland är den viktigare. Flera tog också upp den medicinska betydelsen av sången.

Många körsångare betonade att de sjunger i kören för sin egen skull, för att de mår bra och har roligt. Men några, främst barn- och ungdomskörsångare, sa att uppskattningen från körledare och församling betyder mycket och gör att de vill »ge tillbaka«.

Kyrkan mindre viktig

Att kören är i en kyrka med allt vad det innebär av sångval och sångtillfällen har oftast inte lika stor betydelse, särskilt inte på orter där det inte finns några andra körer att välja på. I större städer är det ofta körledaren som lockar. Men många sa sig uppskatta kyrkan som lokal och någon pekade på det faktum att det är gratis att vara med i en kyr-

När livet vacklar så kan jag gå på körövning och luta mig lite mot mina körvänner och dom sluter upp. (Körsångare)

Jag har haft körsångare som känt en vilshenhet och kommit in i en körgemenskap och helt plötsligt faller livet på plats. (Körledare)

Jag har varit med i Joyvoice ... det var alldeles för kommersiellt ... Det är en annan kvalitet här. (Körsångare)

kokör. En körsångare sa att det är själva kyrkomusiken som lockar, för den är så vacker.

Mer om den kyrkliga aspekten i kyrkokörerna kommer senare i detta kapitel.

Antal körsångare

De statistiska uppgifterna kring körerna är ögonblicksbilder från våren 2019. Detta gäller samtliga uppgifter i boken, men är särskilt viktigt att hålla i minnet när det gäller hur många körsångarna är. Det är en numerär som förändras, sannolikt avsevärt från vecka till vecka. En exakt siffra går inte att få, bara en ungefärlig.

När Sveriges Kyrkosångsförbund bildades 1925 kunde man räkna in 3 000 medlemmar. Tio år senare hade antalet nästan tredubblats. Vid mitten av förra seklet låg antalet medlemmar i Kyrkosångsförbundet runt 20 000. Från 1965 finns barnkörerna med i statistiken vilket ökade på denna med runt 15 000 sångare. Vid millennieskiftet hade Sveriges Kyrkosångsförbund runt 80 000 medlemmar. Totalt beräknades körerna i Svenska kyrkan vid denna tid ha drygt 95 000 körsångare.

Statistik över tid

Sedan millennieskiftet har Svenska kyrkans enhet för forskning och analys gjort en årlig sammanställning av antalet körer och körsångare. Denna visar att det totala antalet körsångare var som högst år 2003 och 2008, med över 102 000 körsångare. Sedan 2008 har antalet med ett par undantag minskat för varje år. Mellan 2009 och 2019 har antalet

Antalet körsångare i Svenska kyrkan har minskat med 15 procent på tio år.

barnkörsångare minskat med cirka 22 procent (från 31 448 till 24 602). Antalet ungdomskörsångare har under samma tid minskat med 45 procent (från 7 365 till 4 042).

Vuxenkörerna håller ställningarna bäst. Minskningen i antalet körsångare är där 9 procent (från 62 845 till 57 366). Ända sedan millennieskiftet har antalet körsångare motsvarat cirka 1,5 procent av Svenska kyrkans medlemmar. Läs mer om utvecklingen av antalet körsångare i tabellbilagan, sid 152.

Relation till kyrkan

Intervjuerna har främst inriktats på körsångarnas relation till kyrka och gudstjänst.

En del av körsångarna sa att de hade en stark tro och/eller relation till kyrkan. Relativt många identifierade sig inte som troende eller kyrkliga. Det har varit vanligt förekommande att körsångarna sagt »jag är inte särskilt kyrklig« eller »jag är inte alls religiös« eller något liknande. Flera uttryckte att de inte kan ställa upp på kyrkans hela be-kän-nelse, men att de har någon slags tro.

Många sa samtidigt att de kände sig hemma och välkomna inte bara i kören, utan också i kyrkan och att det var betydelsefullt, även om de inte förstod eller trodde på allt. Vissa uttryckte att de känner stillhet och ro i kyrkan och gudstjänsten. Stödet från de andra körsångarna nämndes i något fall som värdefullt även ur ett trosspektiv. Andra tyckte att kyrkan är väldigt tråkig.

I några fall hade kören lett till ett vidare kyrkligt engagemang. Relativt få sa att deras relation till kyrka och tro hade förändrats tydligt i och med kören, samtidigt var det några av just dessa som berättade att de också är till exempel kyrkvårdar eller sitter i kyrkoråd, något de sannolikt inte hade gjort utan kören. Några sa att de efter att ha börjat i kören – vilket kan ha varit längesedan – hade börjat gå på gudstjänst ibland även om kören inte sjunger.

Ett par av körsångarna berättade att de tidigare funnits i kyrkliga miljöer, men tappat bort kyrkan och tron. När de började sjunga i kören hittade de tillbaka. En av dem arbetade nu i kyrklig tjänst.

Gömma sig i sången

Vi kan ana att prästerna tror att den religiösa delen av kören är mer betydelsefull för körsångarna än vad körsångarna uttryckte att den var. Prästerna betonade ofta kören som en väg in i kyrkan, där en körsångare först kan »gömma sig i sången« och sedan eventuellt växa i tro och

Ja, jag tyckte kyrkan bara var ett tråkigt ställe, men jag tycker faktiskt att det är roligt att vara därinne. (Barnkörsångare)

Jag gillar känslan i kyrkan, jag förstår inte allt men jag förstår vad vi sjunger. (Körsångare)

Jag känner att när livet är som det är runtomkring en och det brinner på olika sätt ute i världen så är jag alltid välkommen i kyrkan. (Körsångare)

Kören är en ypperlig plats för trosfrågor. Man bör ha en kaffepaus där och avrunda kvällen tillsammans. (Präst)

Jag kan ibland känna mig lite orolig att de enda som räknas är de här välutbildade barnen. Vanliga ungdomar har liksom inte en chans. (Körledare)

Det kan finnas de som inte sjunger jättebra men de kanske är väldigt viktiga för gemenskapen och delaktigheten. (Präst)

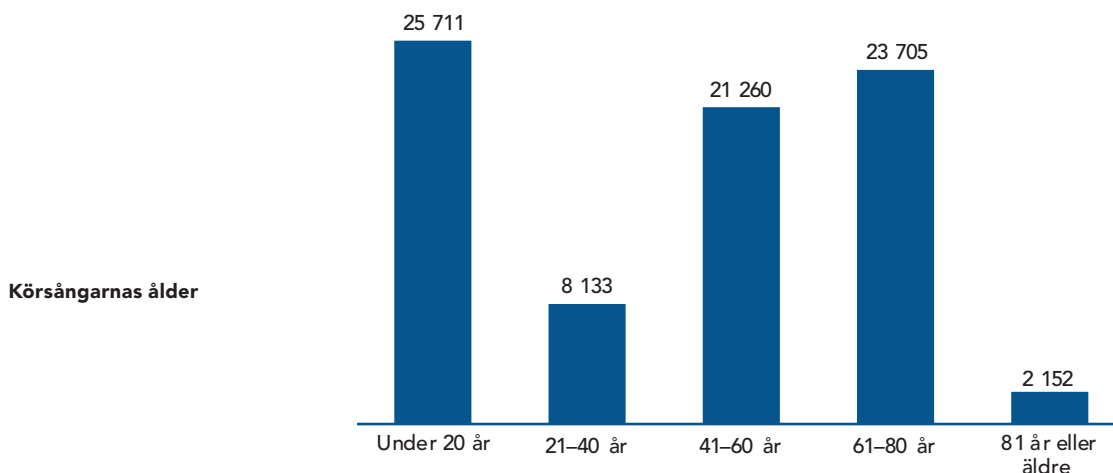
engagemang. Det var dock ingen präst som uttryckte sådana krav på körsångare.

Flera körledare pratade om att formerna i kyrkan inte uppskattas av alla körsångare. En sa tydligt att det är få körsångare som brinner för det kristna budskapet. Andra talade om att det är stor bredd, från trosvissa till de som inte tror alls, via en ganska stor mängd mer eller mindre sökande. De menade att kören kan vara en ingång till kyrkan för alla och de månade om att den ska vara tillåtande.

Musikalisk kvalitet

Flera av dem vi intervjuat, både körsångare, körledare och präster, har spontant talat om sina egna körer som riktigt bra körer. Denna stolthet ser vi som ett glädjande uttryck för hur viktig både kören och den egna platsen är för sångarna. Men vi har inte haft några frågor om musikalisk kvalitet i vare sig enkät eller intervjuer, och det har sällan kommit upp spontant.

Ett par körledare har nämnt den musikaliska kunskapsnivån på barnkörsångarna. En barnkörledare med tjänst i en förort sa att många av barnen är musikaliska analfabeter. Ett par körledare i en storstadsförsamling uttryckte oro för att det är väldigt svårt för barn utan musikalisk skolning att hitta en plats eftersom de allra flesta körbarnen går i en välrenommerad musikskola. Någon nämnde också att de riktigt bra unga körsångarna »försvinner« till domkyrkan eller musikgymnasiet.

Jag skulle aldrig kunna tänka mig att sjunga i en profan kör, nej för det är kyrkomusiken som tilltalar mig så otroligt. (Körsångare)

All form av musik är en dörröppnare in till kyrkan. (Präst)

En jämförelse mellan körkategorier och de som valt fem repertoargrupper eller fler visar att 24 procent av barnkörerna i materialet sagt sig hämta en så bred repertoar. Motsvarande siffra för ungdomskörer är 60 procent och för vuxenkörer 48 procent. Det är alltså ungdomskörerna som generellt har den största bredden i sin repertoar.

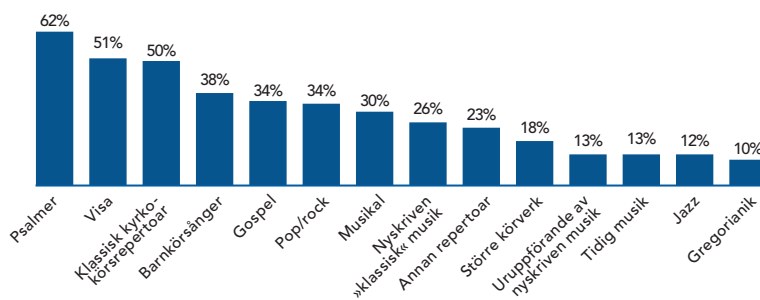
Resultatet visar att körerna i Svenska kyrkan har ett brett spektrum av körrepertoar. I materialet finns också en del otippade kombinationer av repertoar. En sådan skulle kunna vara gregorianik och gospel, 177 körer blandar dessa repertoargrupper. Tidig musik och pop/rock är det 125 körer som kombinerar. Det finns dock inga körer som enbart ägnar sig åt dessa kombinationer.

Repertoar och körkategori

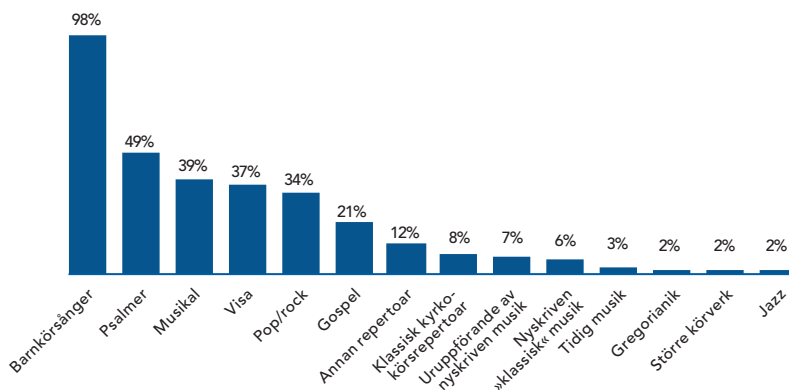
Som väntat sjunger nästan alla barnkörer, 98 procent, barnkörsånger. Psalmsjungandet kommer därefter men ganska långt efter. Musikal, visa och pop/rock sjungs av en tredjedel av barnkörerna och gospel av en femtedel. Övrig repertoar är mindre vanligt förekommande.

Fördelning av repertoaren

Detta stapeldiagram visar vad samtliga körer sjunger.

Barnkörernas repertoar

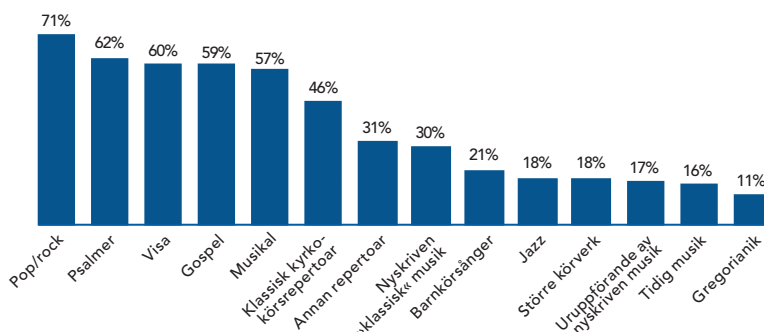

Den vanligaste repertoarkombinationen bland barnköerna, i de fall då minst tre genrer valts, är barnkörsånger, psalmer och visa, som 61 barnkörer fyllt i.

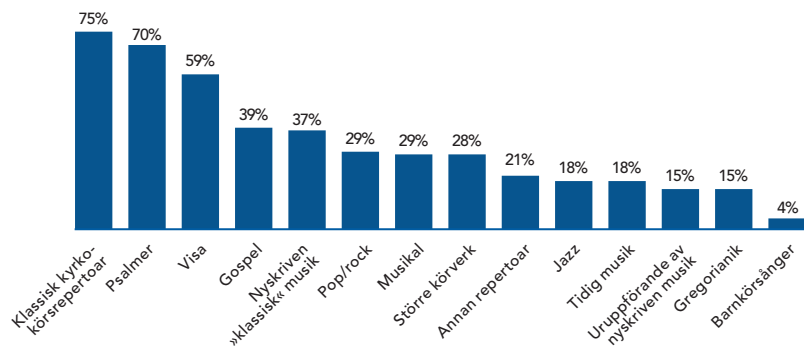
Hos ungdomskörerna är pop och rock vanligast, men psalmsjungandet intar även här en framträdande plats. Visa, gospel och musikal sjungs av betydligt fler än hälften av ungdomskörerna. Den klassiska kyrkokörsrepertoaren intar också en viktig roll. Nyskriven musik sjungs av nästan en tredjedel av ungdomskörerna. Den vanligaste repertoarkombinationen bland ungdomskörerna, i de fall då minst tre genrer valts, är gospel, musikal, pop/rock, psalmer och visa, som 10 ungdomskörer fyllt i. Mer om ungdomskörerna och repertoaren finns i kapitel 7.

Vuxenköerna sjunger övervägande klassisk kyrkokörsrepertoar. Tre av fyra har fyllt i detta alternativ, och förmodligen inryms då en del musik som också skulle kunna passa in i annan repertoar. Psalmerna har även här en andraplacering följt av visan. Dessa tre genrer utgör också den vanligaste repertoarkombinationen bland vuxenköerna, i de fall då minst tre genrer har valts. Just dessa tre har 91 körer fyllt i.

För fylligare tabell över repertoar se tabellbilagan sid 155–156.

Ungdomskörernas repertoar

Vuxenköernas repertoar

Drygt 12 procent av Svenska kyrkans körer har uruppfört musik de senaste tre åren. En majoritet av kammarkörer och motettkör (55 respektive 53 procent) har gjort uruppföranden, liksom 37 procent av gossköerna.

Av alla vuxenkörer har knappt 22 procent varit med om uruppföranden, av alla ungdomskörer 17 procent och barnköer 6 procent.

Endast 4 respektive 2 procent av daglig- och seniorkörer har uruppfört musik de senaste åren.

ningar: »Körsång och instrumentalmusik stödjer församlingssången och förstärker gudstjänstens tema.« samt »Flera sjungna moment i gudstjänsten kan ledas av försångare eller kör.

Enkätfråga

Hur ofta sjunger kören i församlingens ordinarie gudstjänster?

Frågan var obligatorisk och endast ett alternativ kunde fyllas i.

- Någon gång om året
- 1–2 gånger per termin
- 3–5 gånger per termin
- Fler än fem gånger per termin
- Aldrig

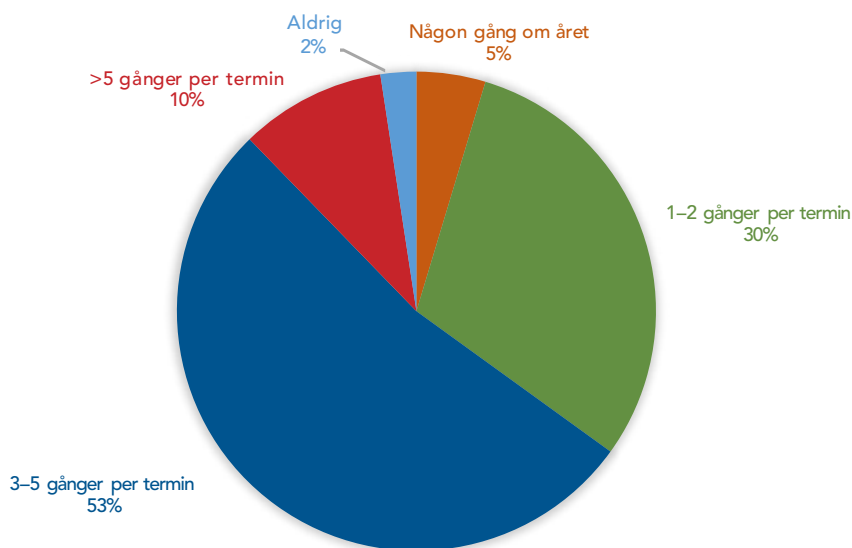
Nästan alla sjunger i gudstjänst

Över 83 procent av de körer som svarat sjunger i den ordinarie gudstjänsten en eller flera gånger varje termin. Mer än hälften sjunger 3–5 gånger per termin. Det torde i praktiken betyda att de flesta församlingar i Svenska kyrkan har körsång flera gånger varje termin i sina huvudgudstjänster. Till detta kan komma särskilda musikgudstjänster eller temagudstjänster, som vi inte har efterfrågat i enkäten.

Genom att mäta antalet körmedlemmar mot uppgiften om hur många gånger körerna sjunger i gudstjänst har vi fått fram att körsångarna – enbart de gånger körerna medverkar i gudstjänsten – står för drygt 370 000 huvudgudstjänstbesök årligen. Detta motsvarar ungefär 10 procent av det totala antalet gudstjänstbesökare räknat på 2018 års besöksstatistik för huvudgudstjänst. Dessutom är det förstås många körsångare som deltar i gudstjänst även när kören inte sjunger.

Samtliga präster i vårt intervjumaterial sa sig som sagt uppskatta körerna mycket. Men inte alla ville ha körsång vid varje gudstjänst. Ibland är det skönt när det är mer avskalad och annan musik, ansåg några, och de tyckte om att gudstjänsterna hade musikalisk variation. Kyrkomusikerna var generellt ännu mer angelägna om att variera med kör, solister och endast egen musikmedverkan, bland annat därför att deras fokus blir mer splittrat när de också ska leda kören.

Körmedverkan i ordinarie gudstjänster

En präst uttryckte att hen känner mer press när kören är med, även om det också är roligt. Då är det extra viktigt att ha en bra predikan och utföra den liturgiska sången väl, för att körsångarna ska få en positiv bild av gudstjänsten. Andra präster sa att körmedverkan gör att det blir mindre press på dem – det är fler som bär gudstjänsten.

Jag vill prestera på ett bra sätt framför körsångarna. Viktigt att de får en positiv bild av vad de är med i. (Präst)

Gudstjänster och körkategori

Det är störst andel av vuxenkörerna som sjunger flera gånger per termin. Samtidigt är det minst andel av barnköerna som sjunger mer sällan än en gång per termin. Skillnaderna mellan kategorierna är dock ganska små.

Jag känner mig tryggare när jag har kör med, det är fler som bär. (Präst)

I ett fåtal kyrkor i våra intervju församlingar var det körmedverkan i stort sett varje söndag, men de allra flesta hade körsång främst vid större högtider.

Barnköerna sas ibland ha en extra viktig uppgift i att vara en bärande del i familjegudstjänsterna. Någon församling hade ett gudstjänstkoncept som helt byggde på barnkörens medverkan. I några församlingar sjöng även barnköerna i högmässan.

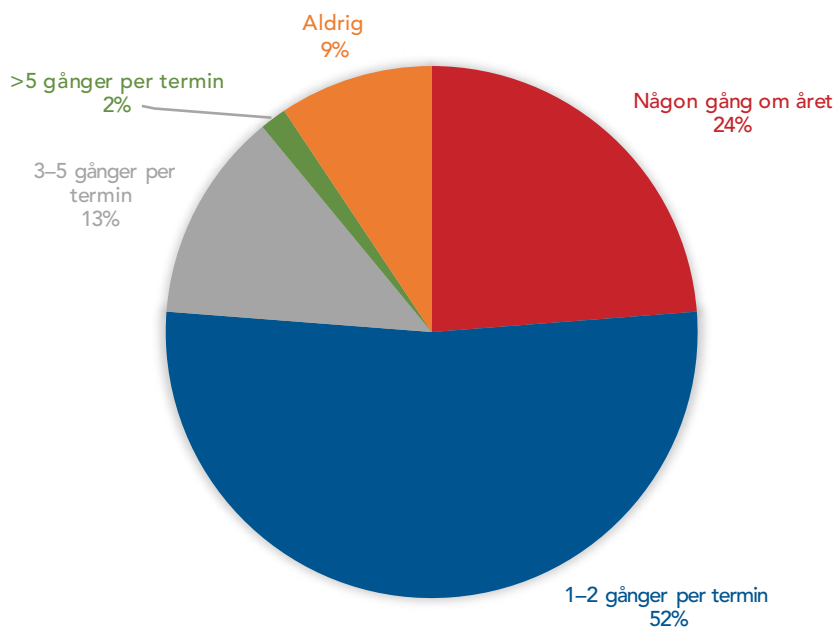
Ungdomskörernas medverkan skilde sig mer åt, och hos våra intervju församlingar fanns inte tillräckligt många ungdomskörer för att det ska gå att se tydliga tendenser.

	Aldrig	Någon gång om året	1–2 gånger per termin	3–5 gånger per termin	>5 gånger per termin
Barnkör	1%	3	41	52	2
Ungdomskör	3%	6	43	42	6
Vuxenkör	3	5	22	55	15
Alla körer	2	5	30	53	10

Gudstjänstmedverkan fördelat på körkategori

Gudstjänster och körform

Bilden från körkategorierna (barn-, ungdoms- och vuxenkörer) bekräftas genom att nästan alla de 21 körformerna har höga siffror på 3–5 gudstjänstframträdanden per termin. För några körformer faller det sig ganska naturligt att man inte sjunger så ofta vid huvudgudstjänsten. Integrationsköerna kan ha religiösa hinder där till exempel körmedlemmar tillhör annan religion. Oratoriekörernas repertoar passar för konserten och projektkören är sannolikt bildad för att fylla en begränsad funktion.

	Aldrig	Någon gång om året	1-2 gånger per termin	3-5 gånger per termin	>5 gånger per termin
Barnkör	16%	33%	46%	5%	0%
Ungdomskör	5%	20%	60%	15%	1%
Vuxenkör	6%	19%	55%	17%	2%

Konserter per körkategori

termin. Platser med mindre än 15 000 invånare har denna konserttätthet i 52 procent av körerna.

Skillnaderna är dock små och slutsatsen att Svenska kyrkan har en rikstäckande kulturverksamhet förefaller vara adekvat. I intervjuerna träffade vi till exempel på en kör i en mindre ort som just hade framfört ett omfattande requiem, där bland annat lokala företag hade varit med som sponsorer.

Dryga 9 procent av körerna (400 körer) har uppgett att man aldrig genomför någon konsert. En majoritet av dessa, 243 körer, är barnkörer.

Konserter och körform

De mesta konsertgivarna är de 88 kammarkörerna, där nästan hälften ger fler än tre konserter varje termin och var tionde fler än fem konserter per termin. Kammarkörerna följs tätt av de 36 motettkörerna. Av de körer som ger 1-2 konserter varje termin toppar blandad ungdomskör